

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച

അഥ ദേവഗണാഃ സർവേ രുദ്രാനീകൈഃ പരാജിതാഃ |
ശൂലപട്ടിശനിസ്ത്രിംശഗദാപരിഘമുദ്ഗതൈഃ || 1 ||

സംഹരിന്നഭിന്നസർവാംഗാഃ സർത്വികസഭ്യാ ഭയാകുലാഃ |
സ്വയംഭുവേ നമസ്കൃത്യ കാർത്ത്യന്യൈനൈതന്യവേദയന് || 2 ||

ഉപലഭ്യ പുരൈവൈതദ്ഭഗവാനബ്ജസംഭവഃ |
നാരായണശ്ച വിശ്വാത്മാ ന കന്യാധ്വരമീയതുഃ || 3 ||

തദാകർണ്യ വിഭുഃ പ്രാഹ തേജീയസി കൃതാഗസി |
ക്ഷേമായ തത്ര സാ ഭൂയാന്ന പ്രായേണ ബുഭുഷതാം || 4 ||

അഥാപി യൂയം കൃതകിൽബിഷാ ഭവം
യേ ബർഹിഷോ ഭാഗഭാജം പരാദുഃ |
പ്രസാദയധ്വം പരിശുദ്ധചേതസാ
ക്ഷിപ്രപ്രസാദം പ്രഗൃഹീതാംഘ്രിപദ്മം || 5 ||

ആശാസാനാ ജീവിതമധ്വരസ്യ
ലോകഃ സപാലഃ കുപിതേ ന യസ്മിൻ |
തമാശു ദേവം പ്രിയയാ വിഹീനം
ക്ഷമാപയധ്വം ഹൃദി വിദ്ധം ദുരുക്തൈഃ || 6 ||

നാഹം ന യജ്ഞോ ന ച യുയമന്യേ
 യേ ദേഹഭാജോ മൂനയശ്ച തത്ത്വം |
 വിദുഃ പ്രമാണം ബലവീര്യയോർവാ
 യസ്യാത്മതന്ത്രസ്യ ക ഉപായം വിധിത്സേത് || 7 ||

സ ഇത്ഥമാദിശ്യ സുരാജസ്മൈതഃ
 സമൻവിതഃ പിതൃഭിഃ സപ്രജേഷൈഃ |
 യയൗ സ്വധിഷ്ഠ്യാന്നിലയം പുരദ്വിഷഃ
 കൈലാസമദ്രിപ്രവരം പ്രിയം പ്രഭോഃ || 8 ||

ജൻമൗഷധിതപോമന്ത്രയോഗസിദ്ധൈർനരേതരൈഃ |
 ജുഷ്ടം കിന്നരഗന്ധർവൈരപ്സരോഭിർവൃതം സദാ || 9 ||

നാനാമണിമയൈഃ ശൃംഗൈർനാനാധാതുവിചിത്രീതൈഃ |
 നാനാദ്രുമലതാഗുൽമൈർനാനാമൃഗഗണാവൃതൈഃ || 10 ||

നാനാമലപ്രസ്രവണൈർനാനാകന്ദസാമുദിഃ |
 രമണം വിഹരന്തീനാം രമണൈഃ സിദ്ധയോഷിതാം || 11 ||

മയൂരകേകാഭിരുതം മദാന്ധാലിവിമൂർച്ഛിതം |
 പ്ലാവിതൈ രക്തകംഠാനാം കൂജിതൈശ്ച പതന്ത്രീണാം || 12 ||

ആഹ്വയന്തമിവോദ്ധസ്മൈതേർദ്വ -
 വിജാൻ കാമദുഃഖൈർദ്വൈതൈഃ |
 വ്രജന്തമിവ മാതംഗൈർ -
 ഗൃണന്തമിവ നിർത്യാഗൈഃ || 13 ||

മന്ദാഗൈഃ പാരിജാതൈശ്ച സരലൈശ്ചോപശോഭിതം |
 തമാലൈഃ ശാലതാലൈശ്ച കോവിദാരാസനാർജുനൈഃ || 14 ||

ചൂതൈഃ കദംബൈർനീപൈശ്ച നാഗപുന്നാഗചമ്പകൈഃ |
പാടലാശോകബകുലൈഃ കുന്ദൈഃ കുരബകൈരപി || 15 ||

സ്വർണാർണശതപത്രൈശ്ച വരരേണുകജാതിഭിഃ |
കുബ്ജകൈർമൽലികാഭിശ്ച മാധവീഭിശ്ച മണ്ഡിതം || 16 ||

പനസോദുംബരാശ്വതമപ്ലക്ഷന്യഗ്രോധഹിംഗുഭിഃ |
ഭൂർജൈരോഷധിഭിഃ പുഗൈ രാജപുഗൈശ്ച ജംബുഭിഃ || 17 ||

ഖർജുരാമ്രാതകാമ്രാദ്യൈഃ പ്രിയാലമധുകേംഗുദൈഃ |
ദ്രുമജാതിഭിരന്യൈശ്ച രാജിതം വേണുകീചകൈഃ || 18 ||

കുമുദോത്പലകപ്ലാരശതപത്രവനർദ്ധിഭിഃ |
നലിനീഷു കലം കൂജത്ഖഗവ്യന്ദോപശോഭിതം || 19 ||

മൃഗൈഃ ശാഖാമൃഗൈഃ ക്രോഡൈർ -
മൃഗേന്ദ്രൈര്യക്ഷശൽയകൈഃ |
ഗവയൈഃ ശരഭൈർവ്യാഘ്രൈഃ
രൂരുഭിർമഹിഷാഭിഭിഃ || 20 ||

കർണാന്ത്രൈകപദാശ്വാസ്യൈർനിർജുഷ്ടം വൃകനാഭിഭിഃ |
കദലീഷണ്ഡസംരുദ്ധനലിനീപുലിനശ്രിയം || 21 ||

പര്യസ്തം നന്ദയാ സത്യാഃ സ്നാനപുണ്ഡ്രതരോദയാ |
വിലോക്യ ഭൂതേശഗിരിം വിബുധാ വിസ്ഥയം യയുഃ || 22 ||

ദദ്യശുസ്തത്ര തേ രത്യാമലകാം നാമ വൈ പുരീം |
വനം സൗഗന്ധികം ചാപി യത്ര തന്നാമ പങ്കജം || 23 ||

നന്ദാ ചാലകനന്ദാ ച സരിതൗ ബാഹ്യതഃ പുരഃ |
തീർഥപാദപദാംഭോജരജസാതീവ പാവനേ || 24 ||

യയോഃ സുരസ്ത്രീയഃ ക്ഷത്തരവരുഹ്യ സ്വധിഷ്ഠ്യതഃ |
ക്രീഡന്തി പുംസഃ സിഞ്ചന്ത്യോ വിഗാഹ്യ രതികർശിതാഃ || 25 ||

യയോസ്തത്സ്നാനവിഭ്രഷ്ടനവകുങ്കുമപിഞ്ജരം |
വിതൃഷോഽപി പിബന്ത്യന്ദഃ പായയന്തോ ഗജാ ഗജീഃ || 26 ||

താരഹേമമഹാരതവിമാനശതസങ്കുലാം |
ജുഷ്ടാം പുൺയജനസ്ത്രീഭിര്യഥാ ഖം സതഡിദ്ഘനം || 27 ||

ഹിത്വാ യക്ഷേശ്വരപുരീം വനം സൗഗന്ധികം ച തത് |
ദ്രുമൈഃ കാമദുഃഖൈർഹൃദ്യം ചിത്രമാൽയഫലച്ഛന്ദൈഃ || 28 ||

രക്തകംഠഖഗാനീകസ്വരമണ്ഡിതഷ്ടപദം |
കലഹംസകുലപ്രേഷ്ഠവരദണ്ഡജലാശയം || 29 ||

വനകുഞ്ജരസംഘൃഷ്ടഹരിചന്ദനവായുനാ |
അധി പുൺയജനസ്ത്രീണാം മുഹൂരുന്മഥയന്മനഃ || 30 ||

വൈദുർയകൃതസോപാനാ വാപ്യ ഉത്പലമാലിനീഃ |
പ്രാപ്താഃ കിമ്പുരുഷൈർദ്യുഷ്ട്വാ ത ആരാദൃശൂർവടം || 31 ||

സ യോജനശതോത്സേധഃ പാദോനവിടപായതഃ |
പര്യക്കുതാചലച്ഛായോ നിർനീഡസ്താപവർജിതഃ || 32 ||

തസ്മിൻമഹായോഗമയേ മുമുക്ഷുശരണേ സുരാഃ |
ദദ്യശുഃ ശിവമാസീനം തൃക്താമർഷമിവാന്തകം || 33 ||

സനന്ദനാദ്വൈർമഹാസിദ്ധൈഃ
ശാന്തൈഃ സംശാന്തവിഗ്രഹം |
ഉപാസ്യമാനം സഖ്യാ ച
ഭർത്വാ ഗുഹ്യകരക്ഷസാം || 34 ||

വിദ്യാതപോയോഗപഥമാസ്ഥിതം തമധീശ്വരം ।

ചരന്തം വിശ്വസുഹൃദം വാത്സൽയാൽലോകമംഗലം ॥ 35 ॥

ലിംഗം ച താപസാഭീഷ്ടം ഭസ്മദണ്ഡജടാജിനം ।

അംഗേന സന്ധ്യാഭ്രൂചാ ചന്ദ്രലേഖാം ച ബിഭ്രതം ॥ 36 ॥

ഉപവിഷ്ടം ദർഭമയ്യാം ബൃന്ധ്യാം ബ്രഹ്മ സനാതനം ।

നാരദായ പ്രവോചന്തം പൃച്ഛതേ ശൃൺവതാം സതാം ॥ 37 ॥

കൃത്യോരൗ ദക്ഷിണേ സവ്യം പാദപദ്മം ച ജാനുനി ।

ബാഹും പ്രകോഷ്ഠോക്ഷമാലാമാസീനം തർകമുദ്രയാ ॥ 38 ॥

തം ബ്രഹ്മനിർവാണസമാധിമാശ്രിതം

വ്യുപാശ്രിതം ഗിരിശം യോഗകക്ഷാം ।

സലോകപാലാ മൂനയോ മനൂനാ -

മാദ്യം മനും പ്രാഞ്ജലയഃ പ്രണേമുഃ ॥ 39 ॥

സ തുപലഭ്യാഗതമാത്മയോനിം

സുരാസുരേശൈരഭിവന്ദിതാംഘ്രിഃ ।

ഉത്ഥായ ചക്രേ ശിരസാഭിവന്ദന -

മർഹത്തമഃ കസ്യ യഥൈവ വിഷ്ണുഃ ॥ 40 ॥

തഥാപരേ സിദ്ധഗണാ മഹർഷിഭി -

ർയേ വൈ സമന്താദനു നീലലോഹിതം ।

നമസ്കൃതഃ പ്രാഹ ശശാങ്കശേഖരം

കൃതപ്രണാമം പ്രഹസന്നിവാത്മഭൂഃ ॥ 41 ॥

ബ്രഹ്മോവാച

ജാനേ ത്വാമീശം വിശ്വസ്യ ജഗതോ യോനിബീജയോഃ ।

ശക്തേഃ ശിവസ്യ ച പരം യത്തദ്ബ്രഹ്മ നിരന്തരം ॥ 42 ॥

ത്വമേവ ഭഗവന്നേതച്ഛിവശക്ത്യോഃ സരുപയോഃ |
വിശ്വം സൃജസി പാസ്യത്സി ക്രീഡന്നൂർണപടോ യഥാ || 43 ||

ത്വമേവ ധർമാർഥദുഘാഭിപത്തയേ
ദക്ഷേണ സുത്രേണ സസർജിമാധുരം |
ത്വയൈവ ലോകേഽവസിതാശ്ച സേതവോ
യാൻബ്രഹ്മണാഃ ശ്രദ്ദധതേ ധൃതവ്രതാഃ || 44 ||

ത്വം കർമണാം മംഗല മംഗലാനാം
കർതുഃ സ്ഥ ലോകം തനുഷേ സ്വഃ പരം വാ |
അമംഗലാനാം ച തമിസ്രമുൽബണം
വിപര്യയഃ കേന തദേവ കസ്യചിത് || 45 ||

ന വൈ സതാം ത്വച്ചരണാർപിതാത്മനാം
ഭൂതേഷു സർവേഷുഭിപശ്യതാം തവ |
ഭൂതാനി ചാത്മന്യപൃഥഗ്ഭിദൃക്ഷതാം
പ്രായേണ രോഷോഭിഭവേദ്യഥാ പശും || 46 ||

പൃഥഗ്ധിയഃ കർമദ്യശോ ദുരാശയാഃ
പരോദയേനാർപിതഹൃദ്രുജോഽനിശം |
പരാൻ ദുരുക്തൈർവിതുദന്ത്യരുന്തുദാ -
സ്താൻമാ വധീദ്ദൈവ വധാൻ ഭവദ്വിധഃ || 47 ||

യസ്മിൻ യദാ പുഷ്കരനാഭമായയാ
ദുരന്തയാ സ്പൃഷ്ടധിയഃ പൃഥഗ്ദൃശഃ |
കുർവന്തി തത്ര ഹൃനുകമ്പയാ കൃപാം
ന സാധവോ ദൈവബലാത്കൃതേ ക്രമം || 48 ||

ഭവാംസ്തു പുംസഃ പരമസ്യ മായയാ
ദുരന്തയാസ്പൃഷ്ടമതിഃ സമസ്തദൃക് |

തയാ ഹതാത്മസ്വനുകർമ്മചേതഃ -

സ്വനുഗ്രഹം കർതുമിഹാർഹസി പ്രഭോ || 49 ||

കുർവധ്വരസ്യോദ്ധരണം ഹതസ്യ ഭോ -

സ്ത്വയാസമാപ്തസ്യ മനോ പ്രജാപതേഃ |

ന യത്ര ഭാഗം തവ ഭാഗിനോ ദദുഃ

കുയജ്ജിനോ യേന മഖോ നിനീയതേ || 50 ||

ജീവതാദ്യജമാനോഽയം

പ്രപദ്യേതാക്ഷിണീ ഭഗഃ |

ഭൃഗോഃ ശ്മശ്രൂണി രോഹന്തു

പുഷ്ണോ ദന്താശ്ച പൂർവവത് || 51 ||

ദേവാനാം ഭഗഗാത്രാണാമൃത്വിജാം ചായുധാശ്മഭിഃ |

ഭവതാനുഗൃഹീതാനാമാശു മന്യോഽസ്ത്വനാതുരം || 52 ||

ഏഷ തേ രുദ്ര ഭാഗോഽസ്തു യദുച്ഛിഷ്ടോഽധ്വരസ്യ വൈ |

യജ്ഞസ്തേ രുദ്രഭാഗേന കൽപതാമദ്യ യജ്ഞഹൻ || 53 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

ചതുർഥസ്കന്ധേ രുദ്രസാന്ത്വനം നാമ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ||